

**การดำเนินการความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริต
หรือการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมประจำปี ๒๕๖๓**

จากผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดประโยชน์ทับซ้อน หรือมีข้อบกพร่องที่จะทำให้เกิดความเสี่ยงด้านการทุจริต คือ เรื่องการจัดซื้อจัดจ้าง และการนำทรัพย์สินส่วนราชการไปใช้โดยไม่ขออนุญาต

ดังนั้น จึงได้มีมาตรการหรือการดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต หรือก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ ดังนี้

ตารางแสดงมาตรการป้องกันการทุจริต

ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต
การจัดซื้อจัดจ้าง - ผู้ปฏิบัติงานด้านจัดซื้อจัดจ้าง ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างฯ รวมทั้งกฎกระทรวงฯ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน	- ควบคุม กำกับ ดูแลให้ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติตาม พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างฯ หลักเกณฑ์และแนวทางการจัดซื้อจัดจ้างอย่างเคร่งครัด - เผยแพร่ พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างฯ และระเบียบฯ ที่เกี่ยวข้อง บนเว็บไซต์เทศบาล และแจ้งทุกกองถือเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต
การนำทรัพย์สินส่วนราชการไปใช้โดยไม่ขออนุญาต - การนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้โดยไม่ได้ออกอนุญาต เช่น รถยนต์ อุปกรณ์สำนักงาน อื่นๆ ฯลฯ	- ควบคุมการใช้วัสดุ อุปกรณ์ของสำนักงาน ให้ใช้เท่าที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน - ระมัดระวังไม่ให้นำทรัพย์สินของทางราชการชำรุดเสียหายก่อนเวลาอันควร โดยการบำรุงรักษา ซ่อมแซมให้ใช้การได้ตามปกติ - ดำเนินการจัดทำ ทะเบียนคุม สมุดเบิกวัสดุ และต้องได้รับการอนุญาตก่อนนำทรัพย์สินราชการไปใช้

เทศบาลเมืองพิจิตร มีการกำหนดมาตรการภายใน เพื่อเป็นการป้องกันและส่งเสริมความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน และป้องกันการทุจริตในหน่วยงาน ดังนี้

๑. ประกาศเจตจำนงของผู้บริหาร
๒. ประกาศนโยบายคุณธรรมฯ
๓. มาตรการส่งเสริมความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง
๔. มาตรการเผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะ
๕. ยึดแนวทางปฏิบัติตามประกาศจังหวัดพิจิตร เรื่อง มาตรการป้องกันการใช้และรับสินบนเพื่อป้องกันการทุจริต และประพฤติมิชอบ

กรณีตัวอย่าง

การใช้รถยนต์ส่วนบุคคลเป็นพาหนะไป-กลับ ระหว่างบ้านพักกับที่ทำงาน

ประเด็นตัวอย่าง

ข้าราชการหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่ง ได้นำรถยนต์ส่วนบุคคลซึ่งเป็นรถที่มีไว้เพื่อกิจการอันเป็นส่วนรวมของหน่วยงานไปใช้ในลักษณะรถประจำตำแหน่ง โดยข้าราชการหน่วยงานของรัฐจะโทรศัพท์สั่งการพนักงานขับรถโดยตรง และให้พนักงานขับรถเป็นผู้เก็บกุญแจรถไว้ และยังให้พนักงานขับรถยนต์ดังกล่าวไปรับ-ส่งตนเองระหว่างบ้านพักกับหน่วยงานในช่วงเช้าและเย็นด้วย โดยไม่มีการจัดทำเอกสารควบคุมการใช้รถตามระเบียบของทางราชการ ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าใช้รถเพื่องานราชการหรือไม่ หรือเมื่อเสร็จสิ้นการใช้งานในแต่ละวันได้นำรถมาเก็บรักษาที่หน่วยงานหรือไม่

กรณีนี้ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ชี้มูลว่า เป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรถราชการ พ.ศ.๒๕๒๓ การกระทำการทุจริตและใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เงินหรือทรัพย์สินของทางราชการ โดยอาศัยโอกาสที่ตนมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาอนุญาตใช้รถยนต์ส่วนบุคคลแต่กลับนำรถยนต์ไปใช้ในลักษณะที่เป็นรถประจำส่วนตัว ซึ่งการใช้รถยนต์ไป-กลับ ที่พักเป็นประจำส่วนตัว แม้จะมีระยะทางสั้นๆ หรือใช้รถยนต์ไปในสถานที่อื่นๆ เช่น ไปรับประทานอาหารกลางวัน หรือไปทำธุระส่วนตัว ก็ถือว่าเป็นการใช้รถยนต์ที่ไม่เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ และเป็นการกระทำการทุจริต ซึ่งจะต้องถูกดำเนินการทางอาญาและทางวินัย

นอกจากคนใช้รถยนต์จะมีความผิดแล้ว เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัสดุ เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงิน และผู้อนุมัติเบิกจ่ายค่าน้ำมันก็จะถูกดำเนินการทางวินัย รวมทั้งเรียกเงินค่าน้ำมันทั้งหมดคืนราชการ

ดังนั้น การใช้รถยนต์ส่วนบุคคลต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนดไว้ ไม่ควรใช้ในลักษณะที่เป็นการส่วนตัว และหากมีความจำเป็นที่จะใช้นอกเหนือจากภารกิจที่ได้รับมอบหมายนั้น ก็ควรจะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือก่อน เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายในการภายหลัง

กรณีข้างต้นนี้ เป็นเรื่องล่อแหลมที่มีการกระทำกันแทบทุกหน่วยงานด้วยความเคยชิน โดยคิดกันไปเองว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย จึงเป็นเหตุให้พบการทุจริต

การจัดซื้อจัดจ้าง

กรณีการจัดซื้อจัดจ้างที่ถือว่าเป็นรูปแบบที่ถูกนำไปทุจริตมากที่สุดนั้น พบว่า ข้อเท็จจริงจากการศึกษา และคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เคยชี้มูลความผิด ระบุว่า การทุจริตเกิดขึ้นทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง โดยรูปแบบการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างที่พบมากที่สุดอยู่ในขั้นตอนการหาผู้รับจ้างผู้ขาย คือ การปกปิดประกาศสอบราคา/ประกวดราคา การเอื้อประโยชน์หรือกีดกันผู้เสนอราคาบางราย รองลงมาเป็นการทุจริตในขั้นตอนการเบิกจ่ายเงิน และเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ ความเข้าใจงานจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการดำเนินการเบิกจ่ายเงินให้กับผู้รับจ้าง ทั้งที่ยังทำงานไม่แล้วเสร็จหรืองานไม่ถูกต้องตามสัญญาและการทำงานเกิดความผิดพลาดสำหรับการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างเกิดจากเจ้าหน้าที่หรือผู้บริหารท้องถิ่นได้แก่ เจ้าหน้าที่พัสดุ ผู้ควบคุมงาน ผู้อำนวยการในการสั่งซื้อหรือจ้าง คณะกรรมการต่าง ๆ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างในขั้นตอนต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานโดยขาดจิตสำนึก ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริต ได้อาศัยช่องทางในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ทำแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่นโดยทุจริต หรือทำการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการที่มีสายสัมพันธ์และเป็นพวกพ้องของตนเอง เช่น การเลือกผู้ประกอบการที่มีความสัมพันธ์ให้เป็นผู้ได้รับงานทั้งที่เสนอราคาสูงกว่าผู้เสนอราคารายอื่นโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือการกำหนดคุณลักษณะของพัสดุที่จะซื้อหรือจ้างให้ตรงกับผู้ประกอบการที่มีความสนิทสนมคุ้นเคยกัน เป็นต้น

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ น่าจะช่วยลดโอกาสการทุจริตได้ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวเพิ่งมีการประกาศใช้ และยังไม่มีการร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริต ดังนั้น เมื่อมีการใช้บังคับไประยะเวลาหนึ่ง ควรมีการประเมินผลการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในกาดำเนินการ ช่องทางที่จะก่อให้เกิดการทุจริต เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย เพื่อลดความเสี่ยงหรือโอกาสที่จะเกิดการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง

ข้อสังเกตเกี่ยวกับวงเงินการใช้วิธีเฉพาะเจาะจง ซึ่งผู้มีอำนาจสามารถจัดซื้อจัดจ้างพัสดุโดยวิธีเฉพาะเจาะจงได้ในวงเงินสูงสุด ๕๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งสูงกว่าวงเงินตามกฎหมายเดิมมาก จึงควรมีการติดตามผล